

3seuskadi

Ohar metodologikoak (I. zatia)

IKERKETA PROIEKTUA: EUSKADIKO HIRUGARREN SEKTORE
SOZIALAREN LIBURU ZURIA 2024

Martxoa
2024

Egilea: Hirugarren Sektore Sozialeko Euskal Behatokiko lantaldea.

Parte hartu duen Behatokiko lantaldea: Iker Fernández, Lucía Merino eta Iskandar Cabezas.

EAEko administrazio orokorraren tresna tekniko bat da Behatokia, gizarte-zerbitzuen inguruko gaien eskumena duen Eusko Jaurlaritzako Sailaren mendekoa. Informazioa eta ezagutza biltzea, sistematizatzea, eguneratzea eta sortzea da Behatokiaren ardura, baita informazio eta ezagutza hori Hirugarren Sektore Sozialarekin lotutako eremuetan eta bertako erakunde eta sareetan hedatzea ere (Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialari buruzko maiatzaren 12ko 6/2016 Legearen 25.1 artikulua).

Behatokiaren argitalpen guztiak kontsultatzeko eta dohainik deskargatzeko aukera dago Behatokiaren webgunean (www.3seuskadi.eus) eta <https://ikusmirak.eus/> webgunean.

Argitalpen horien bidez, hirugarren sektore soziala hobetzen lagundu nahi dugu. Horregatik, ahalik eta gehien hedatzea eskertzen dugu eta haiek banatzea, kopiatzea eta berrerabiltzea baimentzen dugu, baldin eta diru-irabazi asmorik gabe egiten bada eta egileak aitortzen badira.

Aurkibidea

SARRERA	1
AZTERGAI DEN UNIBERTSOA IDENTIFIKATZEKO FASEA.....	2
LAGIN BATI EGINDAKO KONTSULTA KUANTITATIBOAREN FASEA	4
DATU KUANTITATIBOAK AZTERTZEKO FASEA	5

SARRERA

Proiektuaren hiru fase edo une datoz bat ikerketa honen landa-lanarekin: aztergai dugun unibertsoa identifikatzeko fasea, erakunde kopuru esanguratsu baten ezaugarriei buruzko datu kuantitatiboak biltzeko fasea (lagina) eta pertsonen eta erakundeen lagin arrazoitu bati egindako kontsultatik abiatuta informazio kualitatiboa biltzeko fasea.

Txosten honek (I. zatia) adierazitako lehen bi faseetako ekintzen eta emaitzen berri ematen du (ondoren ohar metodologikoen bigarren txosten bat egingo da, landa-lanaren hirugarren faseari buruzko informazioa ere jasoko duena). Gainera, txosten honetan informazio kuantitatiboa aztertzeke faseari buruzko atal bat eskaintzen da, egindako estatistika-prozesu nagusiak deskribatzeko.

AZTERGAI DEN UNIBERTSOA IDENTIFIKATZEKO FASEA

Garrantzitsua da kontuan izatea 2024eko Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren Liburu Zuriak 2015. eta 2019. urteetan lan honen edizioetan unibertsoa identifikatzeko egindako lana duela abiapuntu.

Zehazki, 2015eko ediziorako, Hirugarren Sektore Sozialari lotutako figura juridiko nagusien 10 erregistro ofizial baino gehiagoren datuak eskatu eta bildu ziren: Euskal Autonomia Erkidegoko Elkarleen Erregistro Orokorra Euskal Autonomia Erkidegoko Fundazioen Erregistroa Euskal Autonomia Erkidegoko Laneratze Enpresen Erregistroa Euskal Autonomia Erkidegoko Kooperatiben Erregistroa Erljio Erakundeen Erregistroa Hezkuntza eta Kultura Fundazioak Elkarleen Erregistro Nazionala Osasun, Gizarte Zerbitzu eta Berdintasun Fundazioak. Kooperatiba Sozietateen, Lan Sozietateen eta Lan Fundazioen Erregistroa (egoitza EAEn duten erakundeak, beren jarduera-eremuaren arabera, EAEko Erregistroan edo Estatuko Erregistroan erregistra daitezke; biak bildu behar dira). Gainera, webgune espezializatueta argitaratutako Enplegu Zentro Berezien hainbat zerrenda erabili dira. Maneiatutako erregistroen multzoari esker, prozesua hasten zela ziurtatu ahal izan zen, ahalik eta erakunde gehien kontuan hartuta.

Inskripzioa nahitaezkoa denez figura juridiko baten pean formalki eratzeko, erregistro ofizialetakoak figura juridiko bakoitzeko erakundeen zerrenda "osotzat" har daitezke. Baja ematea ere nahitaezkoa den arren, praktikan erakunde asko ez dira desegiten legez ezarritako bideei jarraituz, eta horregatik erregistratuta jarraitzen dute erakunde ez-aktibo askok.

Egoera hori zuzendu nahian, sektorearen jarduerarekin zerikusia duten 150 zerrenda ez-ofizial baino gehiagoren datuak bildu eta erkatu ziren. Zerrenda horiek bilaketa sakon baten ondoren identifikatu ahal izan ziren, eta estrategikotzat jo ziren.

Erregistro ez-ofizial horietan inskribatzea ez da nahitaezkoa, eta, beraz, zerrenda "partzialak" dira, figura juridikoaren irizpideari erantzuten ez diotenak, beste batzuei baizik, hala nola jarduera-eremu geografikoari, jarduera-eremuari, kolektibo hartzaileari eta abarri. Erabilera praktikoko zerrendak dira, eta, beraz, eguneratze-aldizkakotasun handia dute (harremanetarako datuak, oro har, dinamikotzat jo daitezke).

10.000 biztanletik gorako EAEko udal guztietako elkarleen zerrendak bildu ziren. EAEko TSSri lotutako bigarren mailako erakunde (sareak) zerrenda guztiak bildu dira. Gidaliburu eta argitalpen interesgarrietan jasotako zerrendak ere bildu dira (Boluntariotzako Erakunde Euskal Errolda, Emakundeko emakume-elkarleen gida, www.direktorioa.net – Eusko Jaurlaritzako gizarte-zerbitzuetako erakundeak, foru-aldundiak, boluntariotza-agentziak...). Gainera, azken urtean (2013-2014) TSSko erakunde jarduerarekin lotutako deialdi nagusietako laguntza publikoen ebazpenak jaso dira (Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta EAEko hiru hiriburu eta udalen laguntzak). EDE taldearen barneko lan-zerrendak ere erabili ziren (jardunaldien deialdiak, beste proiektu batzuetako parte-hartzaileak, etab.).

Gainera, aipatutako txostenaren landa-lanean eta, ondoren, zenbait unetan, web-miaketa bat egin da, zerrenda ez-ofizialekin egindako lanaren osagarri. Horri esker, erakundeei buruzko informazioa beste "gune" batzuetan aurkitu ahal izan da (prozesu hori ere "zehatza" da, eta zalantza dagoen erakunde bakoitza bilatu behar da). Zehazki, hainbat gako-hitzen eta erakundearen izenaren arabera kontsultak egiten dituen web-miaketaz ari gara, kontsulten datuak hainbat iturritan berrikusi/ikertzeko aukera ematen duena (web-orriak edo erakunde sare sozialetako profilak barne): administrazio publikoak; beste erakunde batzuk (elkarleak, federazioak...); komunikabideetako albisteak (prentsa, irratia...); argitalpenak (artikuluak, monografiak...); eta beste batzuk (jardueren kartelak eta/edo liburuxkak). Informazio horien gaurkotasuna egiaztatu du, argitaratu den data kontuan hartuta, eta hainbat iturritan lortutako informazioa kontrastatu du. Lan horri esker, zenbait erakunderi buruzko zalantzak argitu daitezke, aztergai den erakundeko kide diren ala ez; jardunean dauden erakundeak, ez-aktiboak eta

bajak identifikatu daitezke; eta eskuragarri ez dauden edo behar bezala eguneratuta ez dauden telefono berriak eta email berriak lor daitezke.

Ez dira aktiboan egongo landa-lanaren prozesu osoa amaitu ondoren oraindik zalantzak dituzten erakundeak, oso litekeena delako inaktibo egotea, honako hau esan nahi baitu:

- Ezin izan da aurkitu harremanetarako datuen bidez, une, ordu eta abarretan saiatu arren.
- Ez da sare baten parte.
- Ezin izan da hari buruzko erreferentziarik aurkitu sektorean estrategikotzat jotzen diren iturri ez-ofizialetan, horiek "zehatz-mehatz" erkatu ondoren.
- Ez du dirulaguntzarik jaso azken urtean.

Ekintza	Deskribapena eta lorpenak	Adierazleak
Erregistro ofizialetan kontsultatu, alta eta baja berriak identifikatzeko	Sektoreko figura juridiko nagusien erregistro ofizialei (EAEn eta Estatuan) 2021eko urtariletik erakundeen alten eta baje zerrenda eskatu zaie. Prozesu hori bi urtean behin errepikatzen denez lehen Liburu Zuritik eta ondorengo diagnostikoetan, azken bi urteei buruzko informazio hori eskatu besterik ez da egin behar. Erakundeak erregistro horien jardura-eremuaren arabera sailkatzea gurearekin bat ez datorren heinean, jakinarazten zaigun alta-kopurua ez dator bat datu-basean sartzen den alta-kopuru errealekin; izan ere, lehen eskuz iragazi behar da, susmatzen ditugunak baztertzeko, ez baitatoz bat gure azterlanarekin (HSS). Ekintza honen bidez, guztira 234 alta eta 29 baja identifikatzea lortu da¹. Datu-basean altak sartzen ditugunean, erregistro bidez lor dezakegun harremanetarako oinarritzko informazioa ere sartzen dugu, eta jardura-eremuaren araberrako sailkapena egiten dugu, a priori egokiena iruditzen zaiguna esleituz.	4.117 erakunde zeuden datu-basean jardunean hasieran (2021eko Barometroaren arabera) Baliozko altak sartu ondoren, 2023aren hasieran jardunean zeuden 4.259 erakunde zeuden. Kasuen % 9,4tan ez genuen telefonoa ezagutzen, eta kasuen % 33tan ez genekien helbide elektronikoa.
Harremanetarako datuak identifikatzea	Kontakturako informaziorik ez dugun datu-baseko erakundeen bolumen handia dela eta, web-miaketa bat egin da berriro harremanetarako datuen bila. Ekintza hori aldi berean egin da kontsulta kuantitatiboari buruzko hurrengo fasearekin.	95 email eta 63 telefono berri lortu dira 2023ko landa-lanean.

¹ Alta horien gainean iragazketa bat egiten da xede ez diren erakundeak baztertzeko, eta, beraz, kontuan hartu behar da gutxi gorabehera erakunde horietako 600 inguru sartu direla datu-basean azkenean.

LAGIN BATI EGINDAKO KONTSULTA KUANTITATIBOAREN FASEA

Garrantzitsua da kontuan izatea fase honen helburu nagusia erakundeek lortzea bada ere, online galdetegi batetik abiatuta, unibertsoari buruzko ezagutza zabaltzen jarraitzeko ere aprobetxatzen dela, eta ezagutza hori ez dela behin betiko kuantifikatzen amaitzen fase hau amaitu arte.

Ekintza	Deskribapena eta lorpenak	Adierazleak
Unibertsoko erakundeekin zuzenean harremanetan jartzea, galdetegiari emandako erantzuna motibatuzko	Fase honen hasieran, online galdetegiaren bidalketa masibo bat egin da posta elektronikoa genuen erakunde guztietara. Gainera, bidalketa osatu egin da landa-lanean mezu elektronikoko berriak identifikatu direnean. Jarraian, Behatokiaren datu-basean telefono-zenbakia duten erakundeei jarraipena egiteko telefono-deiak egin dira, eta ahaleginak dibertsifikatu dira hiru lurralde historikoetara, jarduera-eremuetara eta figura juridikoetara iristeko. Gainera, azterlanaren aurreko edizioetan parte hartu zuten erakundeetara (datuak eguneratzea) zein erakunde berrietara iritsi nahi izan da. Fase honetan hainbat helburu eta ekintza konbinatu dira: - Erakundeek jarduerari edo harremanei buruzko datuak eguneratzea. - Behatokia, Liburu Zuriaren ikerketa-proiektua eta erakundeek web-direktoria ezagutaraztea. - Online galdesortaren erantzuna arrazoitzea. - Galdetegi batetzeko beste bide batzuk ematea (galdetegi paperean bidaltzea...) - Galdera-sortaren edukiei buruzko zalantzak argitzea (galderak ulertzea...). - Aplikazio informatikoari buruzko zalantzak argitzea (sarbide-gakoak...). - Erakunde bakoitzaren erantzunaren jarraipena egitea, galdetegi behar bezala betetzen duela ziurtatzeko (osorik dago, datuak eguneratu egin dira, bat datoza...). Fase honetan kontrolatzen dugu deien eta bidalketen ahaleginek eta lortzen diren erantzun/galdera-sortek proportzionaltasuna dutela unibertsoaren hasierako banaketarekiko, erakundearen egoitza nagusia dagoen jarduera-eremuari, figura juridikoari eta lurralde historikoari dagokienez (orientazio gisa, argitaratutako azken lanaren erreferentzia hartzen da).	Galdetegiaren 2.100 bidalketa egin dira posta elektronikoz, eta galdetegiaren paperezko 14 bidalketa (eskaera bidez). 1000 erakunde baino gehiagorekin jarri gara zuzenean harremanetan. Gutxi gorabehera 65 erakunde identifikatu dira baja edo ez-aktibo edo zalanza gisa 2023ko landa-lanean. Jardunean dauden 4.259 erakunde ageri dira unibertsoan, 2023ko landa-lana ixtean. % 36,5 telefonorik gabe eta % 49,5 posta elektronikorik gabe. 440 erakundek baino gehiagok hasi dute inkesta 2023an. 438 erakundek inkesta behar bezala amaitu dute 2023an (azterketarako baliozkotzat jo dira). Erantzunen % 21,5 erakunde berrienak dira, eta % 78,5 aurretik parte hartutakoak. Lagin hori estatistikoki unibertsoko erakunde guztien adierazgarri da, % 95eko konfiantza-mailarekin eta +/- % 4,4ko errore-marjinarekin.

DATU KUANTITATIBOAK AZTERTZEKO FASEA

Jarraian, datuen tratamenduarekin eta azterketarekin zerikusia duten berariazko alderdi metodologikoak zehazten dira.

Lehenik eta behin, adierazi behar da landa-lanean ahaleginak egin direla ekitatezko hurbilketa bat egiteko lurralde historikoaren, jarduera-eremuaren eta figura juridikoaren arabera, baina amaitzean, haztapenen bidez zuzendu dira laginaren alborapenak, eta oreka itzuli da **haztapenen** bidez, erakunde mota bakoitzak laginean duen pisu erlatiboa unibertsoan duen benetako pisuarekin koherentea dela bermatzeko. Zehazki, oraingo honetan, erakusketak honako hauek zituen:

- a) Arabako erakundeek, Osasun, Enplegu eta Gizarte Zerbitzuen eremuen eta elkartez bestelako figura juridikoa duten erakundeek gain ordezkapena txiki bat;
- b) Bizkaian eta aisialdiko eta gizarte- eta zeharkako eremuetan kokatutako erakundeek azpi ordezkapena.

UNIBERTSOAREN BANAKETA EREMUAREN, FIGURA JURIDIKOAREN ETA LURRALDEAREN ARABERA (%)

		Osasuna	Enplegua	Gizarte Zerbitzuak	DL Astialdia	Garapenerako nazioarteko lankidetzak	Zeharkako-soziala	Besteak
ARABA	Elkartek	1,67	0,23	3,03	1,55	1,76	5,31	0,14
	Besteak	0,07	0,31	0,54	0,07	0,05	0,07	0,07
BIZKAIA	Elkartek	4,93	0,87	9,70	6,20	6,93	20,85	0,61
	besteak	0,23	1,48	2,56	0,21	0,85	0,26	0,56
GIPUZKOA	Elkartek	2,65	0,38	5,17	3,55	3,80	10,85	0,23
	Besteak	0,05	0,52	1,17	0,05	0,26	0,12	0,12

LAGINAREN BANAKETA EREMUAREN, FIGURA JURIDIKOAREN ETA LURRALDEAREN ARABERA (%)

		Osasuna	Enplegua	Gizarte Zerbitzuak	DL Astialdia	Garapenerako nazioarteko lankidetzak	Zeharkako-soziala	Besteak
ARABA	Elkartek	5,71	0,91	4,34	1,60	2,05	2,97	0,23
	Besteak	0,23	0,46	1,37	0,00	0,00	0,46	0,00
BIZKAIA	Elkartek	7,99	0,91	13,24	3,65	5,25	7,76	0,68
	besteak	0,00	2,51	4,79	0,46	1,83	0,91	1,14
GIPUZKOA	Elkartek	6,39	0,23	5,71	2,28	2,51	6,39	0,46
	Besteak	0,00	0,23	2,28	0,46	0,68	0,68	0,23

HAZTAPEN² PARTZIALAK, FIGURA JURIDIKOAN, LURRALDE HISTORIKOAN ETA JARDUERA-EREMUAN OINARRITUTA

		Osasuna	Enplegua	Gizarte Zerbitzuak	DL Astialdia	Garapenerako nazioarteko lankidetzak	Zeharkako-soziala	Besteak
ARABA	Elkartek	2,84	2,50	6,79	9,86	8,56	17,38	9,00
	Besteak	3,00	6,50	3,83			1,50	
BIZKAIA	Elkartek	6,29	9,25	7,12	16,50	12,83	26,12	8,67
	besteak		5,73	5,19	4,50	4,50	2,75	4,80
GIPUZKOA	Elkartek	4,11	16,00	8,80	15,10	14,73	16,50	5,00
	Besteak		22,00	5,00	1,00	3,67	1,67	5,00

² Haztapenak gure laginaren erakunde bakoitza unibertsoan zenbat erakunde ordezkatzeko ari den adierazten duten zatikiak dira.

Bestalde, analisiaren zati batzuetatik "outlier" tzat hartu diren erakundeak identifikatzea eta kanpo uztea erabaki da, hau da, lagingaren bariantza nabarmen handitzen duten balioak dituzten erakunde distorsionatzaileak (horiek baliogabetzean estatistikoen distortsioa murrizten da). Zehazki, outlier-tzat hartu dira honako erakunde hauek:

- a) 10 milioi euroko aurrekontua edo gehiago duten erakundeak;
- b) 250 pertsona ordaindu baino gehiago dituzten erakundeak;
- c) 1.000 boluntario baino gehiago dituzten erakundeak;
- d) 30.000 erabiltzaile baino gehiagoko zerbitzuak ematen dituzten erakundeak.

Gainera, "bolumen ekonomikoa" aldagaian **galdutako balioen** (informaziorik ez) tratamendua egin da, ohiko estatistika-teknikak aplikatzeko datu-multzo osoa eta sendoa lortzeko. Zehazki, datuak egozte erabaki da: prozedura horrek laginean jasotako informazioa erabiltzen du, informaziorik gabeko erregistroak dituzten aldagaiei balio bat esleitzeko. Hau da, datu zuriak lagineko datu onargarri ezagunekin ordeztzen dira, eta kasu bakoitzean kalkulatzeko den balioa erregistro horretatik hurbilago egon daiteke.

Egozpena egiteko, "esparrua" eta "ordaindutako langileen bolumena" aldagaiak hartu dira kontuan, eta, hainbat proba egin ondoren, zenbatesle sendoagotzat jo da *trimedia* estatistika: joera zentraleko indize bat, hiru neurriko batez besteko aritmetiko haztatua kalkulatzeko datzana (mediana – pisu bikoitzarekin – eta lehen eta hirugarren kuartilak).

Azkenik, aipatzekoa da sektore osoko bolumen ekonomikoari eta ordaindutako langileen eta boluntarioen bolumenari buruzko zifra handiak lagingerako bildutako datuak estrapolatzeko ariketa batean oinarrituta kalkulatu direla. Zehatzago esanda, zenbatespen partzialak gehitzeko metodoa erabili da, funtsezko hiru aldagairen geruzak kontuan hartuta: jarduera-eremua, figura juridikoa eta diru-sarreraren bolumena. Horrek zenbateslearen kalitate edo zehaztasun handiagoa bermatzen du, balio desberdinen bariantza edo dispersioa murrizten baita.

Kasu honetan, bolumen ekonomikoa kalkulatzeko estimatzailearik egokiena *trimedia* estatistikoa izan da, eta boluntarioen bolumena eta ordaindutako langileen bolumena kalkulatzeko, batez bestekoa estatistikoa.